

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα μελέτησε τις σχέσεις μεταξύ των μητρικών συμπεριφορών στήριξης της μάθησης κατά τη διάρκεια της από κοινού λύσης προβλημάτων μητέρων-παιδιών και της μητρικής εναρμόνισης των συμπεριφορών αυτών με τις στρατηγικές αυτο-ρύθμισης της μάθησης των μικρών παιδιών. Σκοπός αυτής της μελέτης ήταν η διερεύνηση πολλαπλών διαστάσεων της μητρικής στήριξης και των σχέσεών τους με συγκεκριμένες δεξιότητες της αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης σε μικρά παιδιά, τόσο συγχρονικά, όσο και διαχρονικά. Επίσης, ελήφθησαν υπόψη τα δημογραφικά και γενικά χαρακτηριστικά των παιδιών και των μητέρων (ηλικία και φύλο παιδιών, μορφωτικό επίπεδο μητέρων, μητρική αυτεπάρκεια, τύπος γονεϊκής ανατροφής και ιδιοσυγκρασία του παιδιού).

Πραγματοποιήθηκαν δύο πιλοτικές μελέτες για να ελεγχθεί η καταλληλότητα των εργαλείων. Η κύρια μελέτη διεξήχθη δύο φορές με διάστημα έξι μηνών μεταξύ των δύο φάσεων. Οι συμμετέχοντες ήταν τριάντα πέντε παιδιά προσχολικής ηλικίας με τις μητέρες τους. Η ηλικία των παιδιών κυμαινόταν μεταξύ 54 και 72 μηνών. Αρχικά, τα παιδιά κλήθηκαν να λύσουν ανεξάρτητα Οπτικο-χωρικά και Γλωσσικά έργα και στη συνέχεια μαζί με τις μητέρες τους. Μέσω της δομημένης παρατήρησης πραγματοποιήθηκε η καταγραφή των δεξιοτήτων των παιδιών, των επιδόσεων και των μητρικών συμπεριφορών κατά τη διάρκεια της επίλυσης προβλημάτων, με μικρο-αναλυτική προσέγγιση. Οι Γνωστικές-Μεταγνωστικές δεξιότητες των παιδιών, οι δεξιότητες αυτο-ρύθμισης των Κινήτρων και του Θυμικού, και οι δεξιότητες Αυτονομίας κωδικοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια που τα παιδιά επιχειρούσαν να λύσουν τα έργα ανεξάρτητα. Ακόμη, δημιουργήθηκε μία δομημένη μορφή παρατήρησης για την καταγραφή των διαφορετικών συμπεριφορών των μητέρων κατά την από κοινού επίλυση προβλημάτων, όπως διάφορες πτυχές της Γνωστικής-Μεταγνωστικής στήριξης, της Συναισθηματικής στήριξης και της στήριξης της Αυτονομίας των παιδιών. Η μητρική εναρμόνιση των συμπεριφορών αυτών λήφθηκε επίσης υπόψη για να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο η μητέρα προσέφερε στήριξη στο παιδί σύμφωνα με το επίπεδο της κατανόησής του/της. Οι σχέσεις μεταξύ των συμπεριφορών μητρικής στήριξης, των δεξιοτήτων και των επιδόσεων των παιδιών, εξετάστηκαν τόσο συγχρονικά (Χρόνος 1 και Χρόνος 2), όσο και διαχρονικά, από το Χρόνο 1 στο Χρόνο 2, ώστε να διερευνηθεί αν οι μητρικές συμπεριφορές κατά το

Χρόνο 1 συμβάλλουν στις μεταγενέστερες δεξιότητες και επιδόσεις των παιδιών κατά το Χρόνο 2.

Τα αποτελέσματα υπογράμμισαν δύο πτυχές της μητρικής στήριξης που προέβλεπαν σημαντικά τις δεξιότητες και τις γνωστικές επιδόσεις των παιδιών. Στο Χρόνο 1, η εναρμόνιση των μητρικών συμπεριφορών και η στήριξη της Αυτονομίας του παιδιού ήταν οι σημαντικότερες μητρικές διαστάσεις που προέβλεπαν τις δεξιότητες των παιδιών. Στο Χρόνο 2, η μητρική στήριξη της Αυτονομίας είχε σημαντικότερο ρόλο. Οι ίδιες διαστάσεις μητρικής στήριξης αναδείχθηκαν σημαντικές και στη διαχρονική ανάλυση αλλά μόνο στον Οπτικό-χωρικό τομέα. Ακόμη, η ηλικία των παιδιών ήταν σε ορισμένες περιπτώσεις ένας σημαντικός προγνωστικός παράγοντας των δεξιοτήτων των παιδιών. Οι αναλύσεις διαμεσολάβησης επεσήμαναν ότι οι Γνωστικές και Μεταγνωστικές δεξιότητες των παιδιών ήταν ενδιάμεσος παράγοντας στις σχέσεις μεταξύ των δύο αυτών μητρικών διαστάσεων και των επιδόσεων των παιδιών.

Η παρούσα μελέτη συμβάλει σε μεθοδολογικά, θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα. Λίγες μελέτες έχουν διερευνήσει τις εν λόγω σχέσεις, σε διαχρονικό και σε μικρο-αναλυτικό επίπεδο. Η έρευνα αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της υιοθέτησης μιας πολυδιάστατης προσέγγισης κατά την εξέταση του ρόλου των μητρικών συμπεριφορών στη μάθηση των παιδιών, λαμβάνοντας υπόψη και άλλες διαστάσεις, όπως είναι η φύση του έργου προς λύση. Η μελέτη επεκτείνει τη γνώση μας για τις σχέσεις ανάμεσα στις δεξιότητες αυτο-ρύθμισης της μάθησης των παιδιών και των συμπεριφορών των γονέων που ενεργοποιούνται κατά τις πρώτες μαθησιακές προσπάθειες των παιδιών. Τα ευρήματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη των μαθησιακών δεξιοτήτων των παιδιών, στην προώθηση θετικών αλληλεπιδράσεων γονέα-παιδιού και αποτελεσματικών διδακτικών μεθόδων, τόσο για τους γονείς, όσο και για τους εκπαιδευτικούς.